

Rešerše

Elektronické informační zdroje

Bc. Martina Antlová

XK010 Informační výchova

Jaro 2008

antlova@sci.muni.cz

Co nás dnes čeká

1. Rešerše

2. Elektronické informační zdroje

3. Zadání úkolu

Vyhledávání informací

- cílem najít dokumenty odpovídající informačnímu požadavku
 - **informační požadavek**
 - požadované informace potřebné ke splnění nějakého úkolu
-

Rešerše - Search

- **proces** vyhledávání informací v informačních zdrojích
 - rešeršní strategie a dotaz

 - **výsledek** vyhledávání informací
 - seznam vyhledaných záznamů dokumentů odpovídajících informačnímu požadavku
-

Rešerše - Search

faktografická

- zahrnuje **faktografické informace**, tj. konkrétní fakta, data, parametry, informace o jevech
- statistická data, tabulky (chemické, fyzikální, technické)

dokumentografická

- bibliografické záznamy dokumentů z **bibliografických databází, katalogů**
-

Rešerše podle zahrnutého materiálu

- **úplná r.** – zahrnuje všechny zjistitelné informace nebo záznamy dokumentů
 - **výběrová r.** – výběr materiálů zjištěných podle stanovených věcných a formálních hledisek
 - **orientační r.** – informace, které mají dát představu o předem málo známé problematice
-

Postup rešerše

- 1. Definovat téma rešerše (co hledáme)**
 - 2. Identifikovat klíčová slova**
 - slova/sousloví charakterizující téma (obsah požadovaného dokumentu)
 - podstatná jména
 - český jazyk + anglický jazyk – většina databází zahraničních
 - 3. Spojit klíčová slova v rešeršní dotaz**
 - používáme dotazovací jazyk
 - speciální uměle vytvořený jazyk užívaný k vyhledávání, má přesná pravidla
 - 4. Vybrat vhodný zdroj pro vyhledávání**
 - oborový / multioborový zdroj
-

Příklad

□ **Téma v ČJ:**

Regionální geografie a regionální rozvoj v ČR

□ **Téma v AJ:**

Rural area and regional development in the
Czech Republic

□ **Klíčová slova v AJ:**

Rural area, regional development, Czech
Republic

Pomocníci při tvorbě rešerš. dotazu I.

Krácení slov podle slovních kořenů (truncation) *,?

- pro vyhledávání různých tvarů slov
- nahradí počáteční nebo koncové části slov

Př.: **geograph*** -> **geography, geographic, geographer**

Zástupné znaky (wild cards)

#, *, ?

- pro vyhledávání různých tvarů slov
- nahradí části slov uprostřed

Př.: **sei?mický** -> **seismický, seizmický**

Pomocníci při tvorbě rešerš. dotazu II.

Booleovské operátory

- při formulaci složených dotazů
 - vyjadřují vztahy mezi dvěma a více vyhledávanými výrazy
- nejpoužívanější:
 - AND** – přikazuje současný výskyt obou termínů -> **zúžuje dotaz**
 - OR** - alespoň jeden z vyhledávaných termínů -> **rozšiřuje dotaz**
 - NOT** - vyloučení dokumentů obsahujících zadaný termín

Př.: ("nuclear magnetic resonance" OR NMR) AND plant*

V jakých zdrojích rešerši provádíme

rešerše **faktografická**

■ **plné texty**

- tištěné dokumenty
- elektronické dokumenty

rešerše **dokumentografická**

■ **bibliografické záznamy**

- tištěná podoba
 - elektronická podoba
 - katalogy (lístkové, elektronické)
-

Rešeršní strategie

- jak postupovat při rešerši
 - obecnější **zadání** postupně **zpřesňovat**
 - důležitá **relevance** (feedback) výsledků
-

Rešeršní dotaz

jazykové vymezení žádaných informací

- **angličtina**
- němčina
- francouzština

časové vymezení žádaných informací

- 1850 – 2006
 - last 30 days
-

Basic

Advanced

Topics

Publications

My Research
0 marked items

Databases selected: Multiple databases...

Advanced Search

Tools: [Search Tips](#) [Browse Topics](#)

<input type="text"/>	Citation and document text
AND <input type="text"/>	Citation and document text
AND <input type="text"/>	Citation and document text

[Add a row](#) | [Remove a row](#)

Database: [Select multiple databases](#)

Date range: [About](#)

Limit results to:

- All dates
- Last 7 days
- Last 30 days
- Last 3 months
- Last 12 months
- Peer-reviewed [About](#)
- On this date...
- Before this date...
- After this date...
- Specific date range...

More Search Options

AND

AND

AND

Company/Org:

[Browse publications](#) [About](#)

[Browse subjects](#)

[Browse companies](#)

Máme příliš mnoho výsledků

➤ snížit počet záznamů a zvýšit relevanci

- specifikovat (**zúžit**) téma
 - použít **fráze, závorky**
„nuclear magnetic resonance“
 - použít **operátory**
AND, NOT
 - omezit výsledek **časovým kritériem**
2000 – 2006
-

Nemáme výsledky

- **zvýšit počet** záznamů při nedostatečném počtu výsledků
 - použít **operátor OR**
 - použít **obecnější výrazy**
 - **prověřit termíny** (oborová terminologie, slovník, tezaurus)
 - **formální správnost** dotazu – operátory, uvozovky, závorky
 - **správný pravopis** 😊
-

Kvíz

Jak postupovat, abychom **snížili počet** záznamů a **zvýšili jejich relevanci**?

1. ?

2. ?

3. ?

4. ?

Shrnutí – REŠERŠE

□ Důležité termíny:

- rešerše – rešeršní dotaz, rešeršní strategie
 - rešerše faktografická, dokumentografická
 - klíčová slova
 - relevance
 - zástupné znaky
 - booleovské operátory
-

Elektronické informační zdroje

EIZ = informační zdroje v elektronické podobě

- profesionální informační **databáze**
 - **časopisy** v el. podobě
 - **e-knihy**
 - el. katalogy knihoven

 - velká přidaná hodnota <– pravidelná aktualizace, ověřování kvality obsahu vědci z oboru
 - pro vědu, výzkum
 - komerční (nejsou volně dostupné, nutné zakoupit licenci)
-

Typologie EIZ – hledisko

- **plnotextové** zdroje (primární)
 - obsahují plné texty dokumentů
 - (Science Direct, ProQuest, Blackwell Synergy)
 - monografie, časopisy, normy, patenty, šedá literatura

 - **bibliografické** zdroje (sekundární)
 - obsahují bibliografické (identifikační) záznamy dokumentu
 - pouze abstrakty dokumentů
 - (Web of Science, MEDLINE, GEOBASE)

 - dnes databáze často kombinované
 - > část dokumentů v plných textech
-

Bibliografický záznam článku

= identifikační údaje o dokumentu

- např. u článku:

autor článku, název článku, název časopisu, místo vydání, rok vydání, ročník, číslo, stránka

- KRISHNAN, P., KRUGER, N.J., RATCLIFFE, R.G. **Metabolite fingerprinting and profiling in plants using NMR**. Journal of Experimental Botany. Oxford: Jan 2005. Vol. 56, Iss. 410; p. 255.

- 3. [Metabolite fingerprinting and profiling in plants using NMR](#)
P. Krishnan, N. J. Kruger, R. G. Ratcliffe. Journal of Experimental Botany. Oxford: Jan 2005. Vol. 56, Iss. 410; p. 255

 [Article image - PDF](#)

 [Abstract](#)

Typologie EIZ

□ hledisko obsahu

■ **multioborové**

- tématicky pokrývají několik oblastí

Science Direct, ProQuest, Blackwell Synergy, Knovel

speciální

- specializace na konkrétní obory

GEOBASE, BioOne, PROLA, Biological Abstracts, Zoological Records

Přístup k EIZ

- heslo

 - IP adresy
 - rozsah IP adres Přírodovědecké fakulty

 - **vzdálený přístup**
 - **proxy server MU**
 - po přístupu na proxy stránku MU je zjištěna vaše aktuální IP adresa, a následně je povoleno použití proxy serveru pro tuto IP adresu po dobu 24 hodin.
 - <http://library.muni.cz/ezdroje/>
-

Pravidla využívání EIZ

- musím mít oprávnění k využívání
 - jen pro mou **osobní studijní a výzkumnou potřebu**

 - STOP:
 - hromadné stahování článků
 - budování lokálního archivu
 - předávání třetí straně
-

Jak získat EIZ

- nákup
 - předplatné
 - financování
 - státní programy
 - konsorcia
 - granty
 - finanční prostředky konkrétní instituce
 - volně přístupné
 - zkušební přístupy
-

Shrnutí - EIZ

□ Důležité termíny:

- elektronický informační zdroj (EIZ)
 - multioborová databáze
 - speciální databáze
 - plnotextová (fulltextová) databáze
 - bibliografická databáze
 - komerční zdroj (databáze)
 - předplatné
-

Terminologie

- KTD - Česká terminologická databáze knihovnictví a informační vědy (TDKIV)
 - <http://sigma.nkp.cz/F/>

Doporučená literatura

- BOLDIS, Petr. **Úvod do problematiky elektronických informačních zdrojů** [online]. VedaCz. 18.4.2003, [cit. 2007-04-30]. Dostupné z: <<http://www.veda.cz/article.do?articleId=6069>>.
-

EIZ pro celou MU

<http://library.muni.cz/ezdroje/>

Dotazy k přednášce:

antlova@sci.muni.cz

Následující setkání :

11., 12. 3. Multioborové databáze I

25., 26. 3. Multioborové databáze II

8., 9. 4. Multioborové databáze III
